

MỘT SỐ BIỆN PHÁP GIÁO DỤC GIÁ TRỊ CHO NỮ SINH VIÊN CÁC TRƯỜNG ĐẠI HỌC, CAO ĐẲNG Ở THANH HÓA HIỆN NAY

Mai Thị Quý¹, Nguyễn Thị Hương²

TÓM TẮT

Trên cơ sở nghiên cứu, đánh giá thực trạng giáo dục giá trị cho nữ sinh viên, bài viết tập trung đề xuất một số biện pháp giáo dục giá trị cho nữ sinh viên đối với các trường đại học, cao đẳng ở Thanh Hóa hiện nay, đó là: (1) Giáo dục giá trị thông qua những chuyên đề riêng về giá trị, định hướng giá trị và giáo dục giá trị cho nữ sinh viên; (2) Nêu gương những người phụ nữ Việt Nam có tầm ảnh hưởng lớn trong lịch sử truyền thống và hiện đại; (3) Tổ chức các cuộc thi dành riêng cho nữ sinh viên; (4) Thành lập các câu lạc bộ cho nữ sinh viên; (5) Tăng cường hơn nữa vai trò của tổ chức Đoàn thanh niên và Hội sinh viên trong việc giáo dục giá trị cho nữ sinh viên; (6) Ban hành Bộ tiêu chí về văn hóa học đường cho nữ sinh viên và xây dựng môi trường văn hóa học đường lành mạnh.

Từ khóa: *Giá trị, giáo dục giá trị, nữ sinh viên.*

1. ĐẶT VẤN ĐỀ

Nhà trường là môi trường đặc biệt quan trọng và có ý nghĩa quyết định đối với nữ sinh viên trong việc định hướng, giáo dục giá trị. Tuy vậy, trên thực tế hiện nay, việc giáo dục giá trị cho nữ sinh viên tại nhiều trường đại học, cao đẳng trong đó có một số trường trên địa bàn tỉnh Thanh Hóa chưa được chú trọng đúng mức.

Nhiều lãnh đạo các nhà trường chưa giành sự quan tâm cho vấn đề này. Các chương trình đào tạo của các ngành học chủ yếu chú trọng đến các môn học chuyên ngành, nặng về lý thuyết, hàn lâm mà xem nhẹ các môn học rèn luyện nhân cách, đạo đức, giá trị hay kỹ năng mềm. Tại nhiều trường, việc định hướng và giáo dục giá trị cho sinh viên nữ gần như “thả nổi”, chỉ phó mặc cho tổ chức Đoàn Thanh niên, Hội sinh viên, còn mang tính thời vụ, phong trào, đôi khi hô hào, “đánh trống bỏ dùi”, công tác tổng kết, đánh giá, rút kinh nghiệm chưa kịp thời, hiệu quả chưa cao.

Trong khi đó, cuộc sống học tập, rèn luyện của nữ sinh viên lại chịu sự tác động của nhiều yếu tố theo nhiều chiều khác nhau nên đã có không ít nữ sinh viên cảm thấy hoang mang, bế tắc, mất niềm tin vào cuộc sống, vào những người xung quanh, vào nghề nghiệp tương lai và cả chính bản thân mình. Đã xuất hiện sự buông xuôi trong lối sống, sự vô cảm với những việc xảy ra xung quanh theo kiểu “sống chết mặc bay”, đến đâu hay đến đó, sống không có mục tiêu, lý tưởng, không có hoài bão, ước mơ. Chính vì vậy, hơn lúc nào hết, các trường cần phải chú trọng hơn nữa việc giáo dục giá trị cho nữ sinh viên với những biện pháp phù hợp, hiệu quả và có tính khả thi.

^{1,2}Khoa Lý luận Chính trị - Luật, Trường Đại học Hồng Đức

2. MỘT SỐ BIỆN PHÁP GIÁO DỤC GIÁ TRỊ CHO NỮ SINH VIÊN CÁC TRƯỜNG ĐẠI HỌC, CAO ĐẲNG Ở THANH HÓA HIỆN NAY

2.1. Giáo dục giá trị thông qua những chuyên đề riêng về giá trị, định hướng giá trị và giáo dục giá trị cho nữ sinh viên

Kết quả khảo sát cho thấy, không ít nữ sinh viên nhận thức chưa đúng về giá trị và định hướng giá trị, dẫn đến còn những hành vi lệch chuẩn giá trị xã hội. Đa số sinh viên đều cho rằng “*việc xác định được những giá trị đúng đắn, cần thiết và phù hợp*” là rất cần thiết để định hướng và tạo động lực vươn lên trong cuộc sống. Tuy vậy, nhiều sinh viên lại khẳng định thường cảm thấy khó khăn, bế tắc và mất phương hướng khi lựa chọn các giá trị của cuộc sống, nhu cầu được giáo dục, định hướng giá trị của nhiều nữ sinh viên là rất lớn. Đó là một nhu cầu hết sức chính đáng trong bối cảnh các trường chưa chú trọng nhiều, nếu không muốn nói rằng đây là một vấn đề còn bỏ ngỏ trong giáo dục. Kết quả nghiên cứu cũng chỉ ra, đa số sinh viên, giảng viên và cán bộ quản lý đều cho rằng, giáo dục giá trị cho nữ sinh viên thông qua những chuyên đề riêng biệt, chuyên sâu về giá trị, định hướng giá trị và giáo dục giá trị giúp sinh viên nâng cao hiểu biết là một trong những biện pháp đặc biệt quan trọng.

Với mục tiêu: (1) Trang bị cho nữ sinh viên những hiểu biết đúng đắn về giá trị, các loại giá trị (giá trị cá nhân, giá trị xã hội, giá trị sống, giá trị nhân cách, giá trị vật chất, giá trị tinh thần...), hệ giá trị, thang giá trị, chuẩn giá trị, định hướng giá trị và vai trò của định hướng giá trị..., đồng thời nữ sinh viên nắm được hệ giá trị chuẩn, qua đó có thể tự xác định cho mình một hệ giá trị và mục tiêu đúng đắn trong cuộc sống; (2) Hiểu được giá trị của mỗi con người, giá trị của chính bản thân để có trách nhiệm với bản thân và biết trân trọng những gì mình đang có, ý thức được giá trị cá nhân gắn chặt với giá trị cộng đồng xã hội; (3) Thể hiện được những giá trị của bản thân vào cuộc sống tức là biến những giá trị của bản thân như tâm lực, thể lực, trí lực vào thực hiện những hành vi có ích cho cá nhân và xã hội, phù hợp với những chuẩn giá trị đã được xã hội thừa nhận, việc tổ chức giáo dục giá trị thông qua những chuyên đề riêng về giá trị, định hướng giá trị và giáo dục giá trị cho nữ sinh viên là hết sức cần thiết.

Cần xây dựng các chuyên đề với những nội dung cụ thể sau đây:

Chuyên đề 1: Giá trị, hệ giá trị, thang giá trị và chuẩn giá trị. Nội dung tập trung làm rõ các khái niệm: giá trị, phản giá trị, phân loại giá trị, thang giá trị, hệ giá trị, chuẩn giá trị.

Chuyên đề 2: Định hướng giá trị và vai trò của định hướng giá trị. Nội dung tập trung làm rõ khái niệm và vai trò của định hướng giá trị trong cuộc sống của mỗi con người. Từ đó khẳng định sự cần thiết phải có định hướng giá trị đúng đắn đối với nữ sinh viên hiện nay.

Chuyên đề 3: Giáo dục giá trị và vai trò của giáo dục giá trị. Tập trung làm rõ *giáo dục giá trị* là gì và vai trò của giáo dục giá trị đối với nữ sinh viên. Từ đó giúp nữ sinh viên nhận thấy nhu cầu giáo dục giá trị để có định hướng giá trị đúng đắn hơn.

Chuyên đề 4: Hệ giá trị cần định hướng cho nữ sinh viên các trường đại học, cao đẳng ở Thanh Hóa hiện nay. Chuyên đề tập trung phân tích hệ giá trị chuẩn cần định hướng cho nữ sinh viên các trường đại học, cao đẳng ở Thanh Hóa hiện nay, làm rõ nội hàm của từng giá trị đồng thời chỉ ra những phản giá trị tương ứng giúp nữ sinh viên dễ nhận diện và phân biệt rõ những giá trị cần đạt được với những phản giá trị cần loại bỏ. Bên cạnh đó, chuyên đề chỉ ra cho nữ sinh viên thấy tại sao họ cần phải hướng tới những giá trị đó và con đường để chiếm lĩnh những giá trị đó là gì, biến quá trình định hướng từ bên ngoài thành quá trình tự định hướng từ bên trong của sinh viên.

2.2. Nêu gương những người phụ nữ Việt Nam có tầm ảnh hưởng lớn trong lịch sử truyền thống và hiện đại

Giáo dục giá trị cho nữ sinh viên nếu chỉ dừng lại ở lý thuyết thì hiệu quả đạt được sẽ không cao so với việc giáo dục bằng biện pháp nêu gương những người phụ nữ Việt Nam có tầm ảnh hưởng lớn trong lịch sử truyền thống và hiện đại. Những người phụ nữ Việt Nam anh hùng, bất khuất trong chiến đấu, trung hậu, đảm đang trong cuộc sống đời thường, những nữ thanh niên, sinh viên có bản lĩnh, nghị lực vượt qua khó khăn thử thách để đạt được thành công sẽ là những tấm gương sống động về những giá trị truyền thống và hiện đại của người phụ nữ Việt Nam trong quá khứ cũng như hiện tại. Những tấm gương đó sẽ làm khơi dậy lòng tự hào của nữ sinh viên về sức mạnh của người phụ nữ Việt Nam và tạo động lực cho họ phấn đấu, tu dưỡng, rèn luyện và từng bước hoàn thiện bản thân. Lịch sử Việt Nam đã có biết bao tấm gương như vậy nhưng qua khảo sát, chúng tôi thấy chưa có nhiều trường đại học, cao đẳng nào trên địa bàn Thanh Hóa sử dụng biện pháp giáo dục giá trị cho nữ sinh viên thông qua những tấm gương này. Trong khi đó, đa số sinh viên và giảng viên đều cho rằng giáo dục giá trị bằng phương pháp nêu gương sẽ mang lại hiệu quả rất cao. Vì vậy, việc đưa biện pháp giáo dục này vào giáo dục giá trị cho nữ sinh viên các trường đại học, cao đẳng ở Thanh Hóa là rất cần thiết.

Biện pháp này nhằm giáo dục những giá trị truyền thống và hiện đại của người phụ nữ Việt Nam trong quá trình đấu tranh giành độc lập dân tộc, thống nhất đất nước cũng như trong công cuộc xây dựng CNXH. Nội dung của biện pháp tập trung vào một số nội dung sau:

Giáo dục những giá trị truyền thống của người phụ nữ Việt Nam như: yêu nước, anh hùng, bất khuất trong trận chiến chống quân thù bằng những tấm gương điển hình như: Bà Triệu, Hai Bà Trưng thời Bắc thuộc; chị Sáu, chị Út Tịch, mẹ Suốt, mẹ Tom, những cô gái thanh niên xung phong ở Ngã ba Đồng Lộc, Trường Bồn, bác sỹ Đặng Thùy Trâm thời kỳ chống Mỹ cứu nước và biết bao người mẹ anh hùng đã lần lượt tiễn chồng, con ra mặt trận mà không bao giờ còn được đón họ trở về... Với tinh thần “giặc đến nhà, đàn bà cũng đánh”, những người phụ nữ Việt Nam chân yếu tay mềm nhưng đầy gan dạ, bản lĩnh và sức mạnh trước quân thù. Tinh thần không chịu khuất phục trước quân thù của Bà Triệu với câu nói: “Tôi muốn cưới cơn gió mạnh, đạp luồng sóng dữ, chém cá Hải kinh ở biển Đông, quét sạch bờ cõi để cứu dân ra khỏi nơi đày đọa, chớ không thêm bắt chước người ta cúi đầu cong lưng để làm tỳ thiếp cho người”; tinh thần chiến đấu đến hơi thở cuối cùng của chị Út Tịch: “Còn cái lai quần cũng đánh” hay phong thái bình thản đến lạ của người con gái đất đỏ - chị Võ Thị Sáu trước khi ra pháp trường khiến quân giặc phải khiếp sợ. Đó là những tấm gương sáng ngời về lòng yêu nước, về chủ nghĩa anh hùng cách mạng của những người phụ nữ Việt Nam mà sinh viên cần phải học tập, phát huy.

Giáo dục cho sinh viên những giá trị hiện đại của người phụ nữ Việt Nam trong thời đại ngày nay như: tự tin, tự trọng, năng động, sáng tạo, bản lĩnh trong học tập cũng như trong cuộc sống và sự nghiệp qua nhiều tấm gương phụ nữ ngày nay. Trong đó phải kể đến những người phụ nữ có tầm ảnh hưởng lớn đến cộng đồng và ở họ toát lên những giá trị cao đẹp của người phụ nữ thời kỳ đổi mới và hội nhập như: Bà Nguyễn Thị Lan Anh, một người phụ nữ khuyết tật, là giám đốc sáng lập của Trung tâm Hành động Vì sự phát triển

cộng đồng (ACDC) giữ nhiều chức vụ trong ban lãnh đạo của nhiều tổ chức khác nhau với sứ mệnh vì sự phát triển bền vững của người khuyết tật ở Việt Nam; Bà Lê Phương là chủ tịch HĐQT hệ thống trường phổ thông Olympia, với bí quyết thành công là: *“Theo đuổi những gì mình tin tưởng và đam mê sẽ đem lại kết quả”*; Bà Đặng Thị Minh Hạnh, nhà thiết kế thời trang nổi tiếng đã đưa tà áo dài và văn hóa Việt Nam giới thiệu đến bạn bè khắp nơi trên thế giới cũng tiết lộ bí quyết của sự thành công: *“Khi làm điều gì đó bằng cả trái tim, ta sẽ luôn đạt được kết quả tốt đẹp. Kết hợp sự Chân thành và Trái tim, kết quả sẽ là Cái đẹp [2]*; Hoa hậu hoàn vũ Việt Nam 2017 đã vượt qua hủ tục tảo hôn của người dân tộc Ba Na, từ rừng núi Tây nguyên xa xôi trở thành một hoa hậu với một thông điệp có thể truyền năng lượng cho các bạn nữ trẻ: *“Tôi làm được, bạn cũng có thể làm được”*; Bạn Lê Thị Thắm, sinh viên khoa Sư phạm Ngoại ngữ, Trường Đại học Hồng Đức, Thanh Hóa, người không may sinh ra đã không có cả hai cánh tay, nhưng bằng nghị lực phi thường, cô gái bé nhỏ nơi thôn quê vẫn có thể thi đỗ vào đại học, thực hiện ước mơ trở thành cô giáo dạy tiếng Anh bằng những bài thi được viết từ đôi chân. Hình ảnh cô gái Thủy Tiên, sinh viên Trường Đại học Ngoại thương, phát hiện ung thư vú khi mới 19 tuổi - thời điểm đẹp nhất của một người con gái, nhưng cô vẫn tự tin tham dự và lọt vào vòng chung kết cuộc thi “Duyên dáng Ngoại thương” mà không cần đội tóc giả khi trình diễn trên sân khấu. Thông điệp mà Thủy Tiên muốn nhắn nhủ tất cả các bạn nữ sinh viên là: *“Bạn có thể buồn, bạn có thể khóc nhưng bạn không được phép gục ngã”*. Và gần đây nhất là hình ảnh của những nữ tuyển thủ bóng đá Việt Nam - những cô gái vàng của Việt Nam đã thể hiện bản lĩnh, sự tự tin, lòng quả cảm, khát khao vươn tới chiến thắng vì màu cờ sắc áo, vì một niềm tự hào của dân tộc Việt Nam đã vượt qua những nỗi đau về thể xác, những vết thương trên cơ thể để chiến đấu và chiến thắng giành về tám huy chương vàng danh giá lần thứ 6 cho môn bóng đá nữ Việt Nam tại đấu trường Seagame.

Tấm gương của những người phụ nữ cùng với những thông điệp mà họ gửi gắm, những bí quyết về sự thành công của họ chính là hệ giá trị sống động, là minh chứng cho những khát vọng, hoài bão, ước mơ được hiện thực hóa nhờ sự nỗ lực của bản thân. Đó là điều mà nữ sinh viên hiện nay cần học tập.

2.3. Tổ chức các cuộc thi dành riêng cho nữ sinh viên

Việc giáo dục giá trị cho nữ sinh viên sẽ đạt hiệu quả cao, sinh động, tạo hứng thú hơn cho nữ sinh viên nếu được thực hiện thông qua những cuộc thi dành riêng cho nữ sinh viên như: nữ sinh thanh lịch; cắm hoa nghệ thuật; nấu ăn; tìm hiểu về truyền thống phụ nữ, tìm hiểu Luật hôn nhân gia đình... Tuy nhiên, qua khảo sát, điều tra, chúng tôi nhận thấy các cuộc thi như vậy được tổ chức quá ít tại các trường đại học, cao đẳng ở Thanh Hóa. Trong khi đó, đa số sinh viên và giảng viên đều cho rằng đây là một trong những biện pháp giáo dục giá trị cho nữ sinh viên rất hiệu quả. Vì vậy, chúng tôi đề xuất thực hiện biện pháp giáo dục giá trị cho nữ sinh viên các trường đại học, cao đẳng ở Thanh Hóa thông qua các cuộc thi dành riêng cho phái nữ.

Thông qua những cuộc thi này, nữ sinh viên vừa được trang bị thêm kiến thức để hoàn thiện bản thân, vừa hình thành được một số kỹ năng cơ bản làm hành trang cho việc làm vợ, làm mẹ trong tương lai. Mặt khác, họ sẽ được giáo dục những giá trị như: thanh lịch, khéo tay, đảm đang, tự tin thể hiện bản thân, hiểu biết về pháp luật... Đây là những giá trị vừa

truyền thống vừa hiện đại rất cần thiết đối với người phụ nữ Việt Nam. Nội dung của các cuộc thi cần đảm bảo các nội dung hướng đến mục tiêu giáo dục giá trị cho nữ sinh viên như:

Cuộc thi “*Nữ sinh thanh lịch*” cấp trường, cấp tỉnh (thi giữa các trường đại học, cao đẳng trong tỉnh) gồm các nội dung: phần thi trình diễn áo dài, phần thi trang phục tự chọn, phần thi năng khiếu, phần thi hùng biện, phần thi ứng xử... sẽ có tác dụng giáo dục các giá trị cho nữ sinh viên về vẻ đẹp truyền thống và hiện đại, về đẹp thể chất và tâm hồn, trí tuệ, sự thanh lịch, sự tự tin, dám thể hiện, dám khẳng định những giá trị bản thân và khao khát hoàn thiện bản thân của nữ sinh thời hiện đại.

Cuộc thi “*Cắm hoa nghệ thuật*” theo hướng cắm hoa nghệ thuật có chủ đề và được thuyết trình về tác phẩm hoa nghệ thuật, sẽ giáo dục cho nữ sinh viên giá trị thẩm mỹ, biết yêu cái đẹp và sáng tạo ra cái đẹp, có vẻ đẹp tâm hồn, có con mắt nghệ thuật và sự nữ tính đáng yêu, có sự tự tin để thể hiện hiểu biết của bản thân trước mọi người.

Cuộc thi “*Nữ sinh viên đảm đang*” với nội dung nấu và trình bày các món ăn theo chủ đề, thuyết trình về món ăn của mình và ý nghĩa của bữa cơm gia đình, sẽ giáo dục cho nữ sinh viên thấy được vai trò của người vợ, người mẹ, rèn luyện những giá trị đảm đang, khéo léo, biết chăm sóc gia đình cũng như cách giữ lửa hạnh phúc gia đình.

Cuộc thi “*Tìm hiểu về truyền thống phụ nữ Việt Nam*” tập trung tìm hiểu về cuộc đời, sự nghiệp, vai trò, những câu nói, những thông điệp... của những người phụ nữ nổi tiếng trong lịch sử dân tộc Việt Nam từ truyền thống đến hiện đại. Qua đó, giúp nữ sinh thêm tự hào về truyền thống của phụ nữ Việt nam, rút ra bài học cho bản thân từ những nhân vật ấy, làm cho họ có thêm nghị lực, tự tin để theo đuổi và thực hiện ước mơ của mình.

2.4. Thành lập các câu lạc bộ cho nữ sinh viên

Câu lạc bộ là tổ chức bao gồm những người có chung mục đích, sở thích được thành lập bằng con đường tự nguyện. Việc thành lập câu lạc bộ trong các trường đại học không phải là chuyện lạ, nhất là đối với các trường đại học lớn, có bề dày truyền thống. Hiệu quả hoạt động cũng như những giá trị mà hoạt động của các câu lạc bộ đem lại cho sinh viên là rất lớn. Tuy nhiên, qua khảo sát các trường đại học, cao đẳng trên địa bàn tỉnh Thanh Hóa hiện nay, rất ít trường có tổ chức câu lạc bộ, hoặc có nhưng ít về số lượng, chưa đa dạng về nội dung và hình thức, hiệu quả hoạt động không cao. Đặc biệt, chưa có trường nào có những câu lạc bộ dành riêng cho sinh viên nữ trong khi tỷ lệ sinh viên nữ rất cao. Trong khi đó, với tính chất đặc thù của mình, câu lạc bộ là nơi mà các thành viên có thể gần gũi, thân thiện, giúp đỡ nhau, chia sẻ cho nhau những kinh nghiệm thành công cũng như những bài học trong cuộc sống và học tập; là nơi mà các giá trị dễ dàng được lan tỏa và nhân rộng. Vì vậy, giáo dục giá trị cho nữ sinh viên thông qua hoạt động của các câu lạc bộ là một giải pháp đem lại hiệu quả cao đáp ứng sự mong đợi của đa số sinh viên, giảng viên, cán bộ quản lý các nhà trường.

Thông qua hoạt động của các câu lạc bộ, những giá trị về cuộc sống, tinh thần, thể chất, những kỹ năng và phẩm chất cần có của nghề nghiệp trong tương lai, tình bạn, tình yêu; về ước mơ, hoài bão, nghị lực vượt qua khó khăn, lòng nhân ái, bao dung, trách nhiệm của bản thân đối với xã hội,... được truyền tải đến nữ sinh viên, qua đó không ngừng hoàn thiện bản thân, trở thành một người phụ nữ trí tuệ, bản lĩnh, thanh lịch, nhân ái, sống có trách nhiệm và có những đóng góp tích cực cho cộng đồng. Một số đề xuất thành lập câu lạc bộ dành riêng cho sinh viên nữ:

Câu lạc bộ “*Nữ doanh nhân trẻ tương lai*”: tập hợp những nữ sinh của các khoa đào tạo khối ngành Kinh tế - Quản trị kinh doanh và những sinh viên có mong muốn trở thành doanh nhân trong tương lai nhằm định hướng và giáo dục những giá trị cần phải có của một nữ doanh nhân trẻ trong thời đại nền kinh tế tri thức, kinh tế thị trường và cuộc cách mạng công nghiệp 4.0 hiện nay. Đó là tri thức, sự tự tin, năng động, bản lĩnh, dám nghĩ dám làm, am hiểu thị trường, hiểu biết pháp luật, có đạo đức kinh doanh, có trách nhiệm cộng đồng...

Câu lạc bộ “*Cô giáo trẻ tương lai*”: tập hợp những nữ sinh của các ngành sư phạm nhằm định hướng và giáo dục những giá trị cần phải có của một cô giáo trẻ trong tương lai. Đó là sự vững vàng về tri thức, sự tận tâm với nghề nghiệp, có tình yêu và trách nhiệm đối với học trò, có phong cách chững chạc, nói năng lưu loát, đúng tiếng phổ thông, có phương pháp giảng dạy tốt, có khả năng thu hút sự chú ý của học sinh vào bài giảng của mình...

Câu lạc bộ “*Nữ luật sư trẻ tương lai*”: tập hợp những nữ sinh ngành Luật nhằm định hướng và giáo dục những giá trị cần phải có của một nữ luật sư trẻ trong tương lai như: luôn tuân thủ pháp luật, có trình độ chuyên môn tốt, am hiểu sâu về kiến thức luật học, có bản lĩnh vững vàng, có khả năng hùng biện lưu loát và có sức thuyết phục, có lương tâm nghề nghiệp...

Câu lạc bộ “*Nữ sinh viên các ngành nghệ thuật*”: tập hợp những nữ sinh viên các ngành nghệ thuật của Trường Đại học Văn hóa Thể thao và Du lịch như: âm nhạc, mỹ thuật... nhằm định hướng, giáo dục những giá trị cần phải rèn luyện của một người làm nghệ thuật như: có đam mê; năng động, sáng tạo; dám thể hiện sự khác biệt và tôn trọng sự khác biệt của người khác; luôn khát khao vươn tới cái đẹp và những giá trị nghệ thuật đích thực; có bản lĩnh và lòng tự trọng để vượt qua sự cám dỗ của đồng tiền, của danh vọng...

Câu lạc bộ “*Nữ hộ lý trẻ tương lai*” hoặc “*Nữ y tá trẻ tương lai*”: tập hợp những nữ sinh của Trường Cao đẳng Y - những nữ y tá, hộ lý trong tương lai nhằm định hướng, giáo dục những giá trị cần phải có của một nữ cán bộ trẻ làm việc trong lĩnh vực y tế. Đó là: có trình độ chuyên môn tốt, có đạo đức nghề nghiệp, có tấm lòng nhận hậu, yêu thương, cảm thông, chia sẻ với người bệnh với tinh thần “lương y như từ mẫu”...

Câu lạc bộ “*Nữ sinh viên nghèo vượt khó*”: tập hợp những nữ sinh có hoàn cảnh khó khăn như: gia đình neo đơn, mồ côi, gia đình thuộc hộ nghèo, nữ sinh là người dân tộc thiểu số sinh sống ở vùng sâu, vùng xa, vùng đặc biệt khó khăn, nữ sinh bị tàn tật... Câu lạc bộ này sẽ là nơi mà các nữ sinh có hoàn cảnh khó khăn cùng nhau chia sẻ khó khăn cũng như những kinh nghiệm vượt khó vươn lên trong học tập và cuộc sống. Họ có thể truyền cho nhau những năng lượng tích cực, học được ở nhau những bài học mà họ không thể học ở đâu khác. Với câu lạc bộ này, những giá trị cần được định hướng và giáo dục đó là: muốn thành công phải có nghị lực, có quyết tâm, có bản lĩnh, chuyên cần và tự tin theo đuổi ước mơ của mình.

Câu lạc bộ “*Nữ sinh với hoạt động thiện nguyện*”: tập hợp những nữ sinh viên có đam mê với các hoạt động thiện nguyện, mong muốn được đóng góp sức trẻ của mình cho cộng đồng, giúp đỡ những người có hoàn cảnh khó khăn. Các hoạt động thiện nguyện mà câu lạc bộ này tổ chức thực hiện có thể rất đa dạng tùy theo đặc thù chuyên môn của từng trường, từng ngành đào tạo và từng thời điểm. Các hoạt động của câu lạc bộ vừa giúp nữ sinh viên đóng góp được sức trẻ của mình cống hiến cho xã hội, vừa giáo dục những giá trị cao đẹp cho các em, đó là: sống phải có trách nhiệm với cộng đồng, xã hội; sẵn sàng sẻ chia, cảm thông với người khác nhất là những người có hoàn cảnh khó khăn; có lòng nhân ái bao dung; có kỹ năng tổ chức các hoạt động thiện nguyện, các hoạt động xã hội...

Câu lạc bộ “*Là nữ sinh, tôi phải đẹp*”: tập hợp những nữ sinh luôn có mong muốn hoàn thiện bản thân để trở thành một người phụ nữ đẹp cả về thể chất lẫn tinh thần. Câu lạc bộ này có thể thường xuyên tổ chức các hoạt động thể dục, thể thao để rèn luyện sức khỏe và để có vóc dáng săn chắc, gọn gàng; có thể tổ chức các diễn đàn chia sẻ kinh nghiệm về dinh dưỡng; chia sẻ về thời trang thế nào là đẹp và phù hợp với môi trường học đường; nữ sinh viên nên đi đứng, nói năng như thế nào thì sẽ tạo nên được sự thanh lịch, sống như thế nào gọi là sống đẹp. Đặc biệt, ở Thanh Hóa, hiện tượng nữ sinh nói tiếng địa phương, sai lỗi chính tả là khá phổ biến gây sự khó chịu cho người nghe và ảnh hưởng đến chất lượng công việc cũng như giao tiếp, giảm sự tự tin của nữ sinh viên khi phải nói trước đám đông. Vì vậy, câu lạc bộ này có thể thường xuyên tổ chức các lớp học nói đúng tiếng phổ thông, làm sao để nữ sinh viên thấy có nhu cầu phải nói đúng tiếng phổ thông. Với những hoạt động như vậy, câu lạc bộ này sẽ giúp nữ sinh viên hoàn thiện bản thân, giúp họ trở thành những “nữ sinh thanh lịch” đẹp cả về trí tuệ, về thể chất và cả tâm hồn.

Ngoài ra, có thể thành lập các câu lạc bộ “Nữ sinh yêu thể thao”; “Nữ sinh với âm nhạc”; “Nữ sinh với nghệ thuật”... để thu hút tất cả nữ sinh tham gia vào các câu lạc bộ tùy theo mong muốn và sở thích của mình, tạo nên một môi trường văn hóa lành mạnh, ở đó, nữ sinh không những có cơ hội để thể hiện bản thân mà còn có thể hoàn thiện bản thân, xác định cho mình những giá trị đích thực cần hướng tới và đóng góp được trí tuệ, công sức, nhiệt huyết tuổi trẻ của mình cho cộng đồng xã hội.

2.5. Tăng cường hơn nữa vai trò của tổ chức Đoàn thanh niên, Hội sinh viên trong việc giáo dục giá trị cho nữ sinh viên

Giáo dục giá trị cho sinh viên trong nhà trường là trách nhiệm của lãnh đạo trường, của các tổ chức đoàn thể và của tất cả giảng viên trong toàn trường, tuy nhiên, với đặc thù của mình, Đoàn thanh niên, Hội sinh viên luôn là tổ chức có vai trò quan trọng nhất và cũng có nhiều điều kiện thuận lợi nhất để thực hiện nhiệm vụ này. Qua khảo sát, tổ chức đoàn ở các trường đại học, cao đẳng trên địa bàn tỉnh Thanh Hóa hiện nay đã quan tâm đến vấn đề này, song còn chưa liên tục, chưa quyết liệt, chưa tìm được hình thức tối ưu và chưa phối hợp đa dạng các phương pháp nên hiệu quả giáo dục chưa cao, chưa bền vững. Do đó, cần phải tiếp tục tăng cường hơn nữa vai trò của tổ chức đoàn trong việc giáo dục giá trị cho nữ sinh viên.

Thông qua vai trò và các hoạt động của tổ chức Đoàn thanh niên, Hội sinh viên nhằm giáo dục cho nữ sinh viên những giá trị về chính trị, đạo đức, lý tưởng cách mạng; xây dựng các quan hệ xã hội và lối sống lành mạnh; tạo điều kiện, môi trường và sân chơi để nữ sinh viên thể hiện bản thân, rèn đức, luyện tài, cống hiến sức trẻ của mình cho xã hội. Đồng thời giúp các em tránh được sự lệch lạc, mơ hồ trong nhận thức cũng như những sai lầm trong hành vi, tránh xa các tệ nạn xã hội và luôn cảnh giác với âm mưu diễn biến hòa bình của các thế lực thù địch trên lĩnh vực tư tưởng, văn hóa nhằm vào đối tượng sinh viên hiện nay.

Hoạt động của các tổ chức Đoàn thanh niên, Hội sinh viên cần tập trung vào một số nội dung sau:

Thứ nhất, đẩy mạnh công tác giáo dục đạo đức, lý tưởng, xây dựng các quan hệ xã hội lành mạnh giúp sinh viên có mục đích, lý tưởng sống cao đẹp và hình thành các mối quan hệ lành mạnh, trong sáng.

Thường xuyên tổ chức các hoạt động giáo dục chính trị tư tưởng, giáo dục chủ nghĩa Mác-Lênin, tư tưởng Hồ Chí Minh, đường lối chính sách của Đảng, Pháp luật của Nhà

nước giúp sinh viên hiểu biết hơn về những vấn đề của thời đại, về những biến động trong nước và quốc tế, khắc phục những biểu hiện mơ hồ, ngây thơ về chính trị từ đó giáo dục trách nhiệm chính trị cho sinh viên.

Xây dựng môi trường văn hóa - xã hội lành mạnh trong sinh viên, đưa ra những quy định về việc thực hiện nề nếp, kỷ cương trong mọi hoạt động và có cơ chế kiểm tra, giám sát cũng như có biện pháp xử lý nghiêm minh. Chú trọng giáo dục, nhắc nhở sinh viên sử dụng điện thoại, internet một cách có văn hóa. Thường xuyên tổ chức các hoạt động văn hóa, văn nghệ, thể dục, thể thao.

Đẩy mạnh công tác giáo dục lý tưởng sống và định hướng giá trị cuộc sống, thúc đẩy hình thành hoài bão, lập thân, lập nghiệp với nhiều hình thức như: tổ chức các hoạt động đối thoại, trao đổi giữa sinh viên các khoa, các khóa kết hợp với cựu sinh viên; giữa sinh viên với các nhà lãnh đạo, các doanh nhân thành đạt, các nhà khoa học, các chiến sỹ cách mạng... về lý tưởng sống, về giá trị cuộc sống, về bí quyết để có được thành công, về tình bạn, tình yêu, về mẫu người bạn đời lý tưởng, về phương châm sống.

Tăng cường công tác thông tin, tuyên truyền; kịp thời nắm bắt tư tưởng và định hướng dư luận xã hội trong sinh viên. Kịp thời ngăn chặn những biểu hiện sai trái, những nhận thức sai lầm của sinh viên, đồng thời lên án, phê phán những tiêu cực trong lối sống của sinh viên, thanh niên hiện nay như: sống thực dụng, vi phạm các chuẩn mực đạo đức, thuần phong mỹ tục của dân tộc, sa vào các tệ nạn xã hội.

Thứ hai, tổ chức triển khai tốt một số cuộc vận động trong sinh viên nhằm giáo dục giá trị cuộc sống, giá trị xã hội, giá trị nhân cách.

Tiếp tục thực hiện liên tục, thường xuyên và có hiệu quả cuộc vận động “Học tập và làm theo tấm gương đạo đức, phong cách Hồ Chí Minh” trong tất cả sinh viên với hai nội dung quan trọng là “rèn đức” và “luyện tài”.

Đối với rèn đức: chú trọng định hướng sinh viên luôn giữ vững bản lĩnh chính trị, rèn luyện phẩm chất đạo đức, sống khiêm tốn, giản dị, phong cách học tập, làm việc khoa học, chống chủ nghĩa cá nhân, mất đoàn kết. Sống có văn hóa, nghĩa tình, kiên quyết nói không với “tệ nạn xã hội”.

Đối với luyện tài: Giúp sinh viên có động cơ, thái độ học tập đúng đắn; không ngừng nâng cao trình độ, tích cực rèn giữa chuyên môn, kiên quyết nói không với “tiêu cực” trong học tập và thi cử; chủ động, sáng tạo trong học tập. Chống sự tụt hậu về kiến thức khoa học và nhận thức xã hội, những biểu hiện tự ti, mặc cảm, chây lười, thụ động, ỷ lại, thiếu sáng tạo...

Yêu cầu sinh viên ký cam kết không vi phạm quy chế thi; không sa vào các tệ nạn xã hội như: cờ bạc, lô đề, mại dâm, nghiện hút...; không vi phạm nội quy, quy định của trường, của lớp; không bỏ học vô lý do; không sử dụng điện thoại trong giờ học... và giao cho các chi đoàn, liên chi đoàn các khoa giám sát, theo dõi, có biện pháp xử lý cụ thể.

Thứ ba, tổ chức sâu rộng hơn nữa các phong trào “Sinh viên tình nguyện”, “Hiến máu nhân đạo”, “Về nguồn”, “Áo ấm cho em”, chương trình tình nguyện giúp đỡ nhân dân vùng sâu, vùng xa, vùng thiên tai, bão lũ... để tạo điều kiện cho sinh viên được góp phần tham gia giải quyết các vấn đề xã hội đồng thời hình thành trách nhiệm cộng đồng cũng như bồi đắp những giá trị tinh thần truyền thống của dân tộc cho sinh viên.

Thứ tư, thường xuyên tổ chức các hoạt động hỗ trợ sinh viên ngoài ký túc xá, sinh viên đặc thù như: tìm nguồn học bổng hỗ trợ cho sinh viên nghèo vượt khó; giới thiệu việc làm

cho sinh viên có nhu cầu làm thêm; tổ chức các hoạt động văn hóa, văn nghệ, thể dục, thể thao; tuyên dương, cổ vũ lối sống tốt đẹp đồng thời phê phán, lên án lối sống tiêu cực của một số sinh viên ngoài ký túc xá như: “sống thử”, chơi lô đề và dính vào các tệ nạn xã hội khác.

2.6. Ban hành bộ tiêu chí về văn hóa học đường cho nữ sinh viên và xây dựng môi trường văn hóa học đường lành mạnh

Văn hóa học đường được hiểu là toàn bộ hệ thống các chuẩn mực, các giá trị về khoa học, về đạo đức, về lối sống, về thẩm mỹ, về nhân cách, về tình bạn, về tình yêu... cùng với những hành vi, cử chỉ, trang phục, cách ứng xử giữa thầy cô với sinh viên, giữa sinh viên với nhau, giữa sinh viên với những người lao động, những nhà quản lý của nhà trường. Môi trường văn hóa học đường lành mạnh làm cho các giá trị cao đẹp được tôn vinh, sẽ chuyển dịch từ những yêu cầu, chuẩn mực xã hội thành các giá trị của bản thân sinh viên một cách tự giác. Trong những năm gần đây, do nhiều nguyên nhân khác nhau, môi trường học đường đã có nhiều sự thay đổi, có thể nói là không còn “hoàn toàn trong sạch” mà có phần bị “nhiễm bẩn”. Trong khi đó, một số trường chưa có nhiều cơ chế để ngăn chặn các phản giá trị, để cho tệ nạn đã và đang len lỏi vào học đường. Các quan hệ trong nhà trường đang bị biến dạng, méo mó làm giảm đi các giá trị vốn có cũng như hình ảnh đẹp của môi trường học đường, ảnh hưởng xấu đến giáo dục giá trị cho sinh viên nói chung và nữ sinh viên nói riêng. Chính vì vậy, một trong những biện pháp quan trọng để giáo dục giá trị cho nữ sinh viên hiện nay đó là phải xây dựng và ban hành bộ tiêu chí về văn hóa học đường, xây dựng môi trường văn hóa học đường lành mạnh.

Biện pháp này nhằm giáo dục cho nữ sinh viên những giá trị văn hóa học đường, đó là những giá trị được hình thành trong môi trường học đường và thông qua những mối quan hệ của sinh viên trong nhà trường. Đó là những giá trị: kính trọng, lễ phép đối với thầy cô giáo; chân thành, trong sáng, thủy chung đối với bạn bè; phong cách thanh lịch, cử chỉ, hành động, nói năng đẹp, đúng mực, có văn hóa; có ý thức bảo vệ môi trường; có lối sống lành mạnh; có ý thức xây dựng môi trường văn hóa học đường lành mạnh... Nội dung của biện pháp cần tập trung vào các vấn đề:

Ban hành bộ tiêu chí về văn hóa học đường đối với nữ sinh viên. Bộ tiêu chí cần nhấn mạnh những yêu cầu về văn hóa ứng xử giữa sinh viên với nhà trường, với thầy cô, với bạn bè cũng như trang phục, đi đứng, nói năng... trong môi trường học đường. Chẳng hạn, đối với thầy cô phải kính trọng, lễ phép; đối với bạn bè phải chân thành giúp đỡ; trang phục học đường phải kín đáo, thanh lịch; cử chỉ, hành động, nói năng phải đúng mực, có văn hóa, có ý thức bảo vệ môi trường... Lên án tình trạng sinh viên có thái độ hỗn láo, vô lễ với thầy cô; sinh viên nói chuyện riêng, sử dụng điện thoại, ngủ gật trong lớp; sinh viên gian lận trong thi cử; sinh viên mặc trang phục phản cảm khi lên lớp; sinh viên cười nói thậm chí chửi bới nhau oang oang ngay mọi lúc mọi nơi...

Xây dựng môi trường văn hóa học đường lành mạnh mà trước hết cần ban hành bộ tiêu chí về văn hóa ứng xử đối với từng đối tượng trong nhà trường như: cán bộ, giảng viên, người lao động; cán bộ quản lý; sinh viên. Đối với cán bộ quản lý, cán bộ, giảng viên, người lao động: bộ tiêu chí cần nhấn mạnh những phẩm chất về chính trị, đạo đức, lối sống; thái độ công tâm, tôn trọng đối với sinh viên, coi sinh viên là đối tượng phục vụ và tạo mọi điều kiện tốt nhất, thuận lợi nhất cho sinh viên học tập, rèn luyện tại trường.

Bên cạnh việc cần phải xây dựng môi trường văn hóa học đường lành mạnh, cũng cần giúp nữ sinh viên xây dựng một lối sống văn hóa lành mạnh. Xây dựng lối sống văn hoá lành mạnh là thực sự cần thiết vì chính nó sẽ tạo nên sức đề kháng tốt nhất chống lại sự ô nhiễm về văn hoá, tinh thần do sự xâm nhập của các phản giá trị, các tệ nạn xã hội nảy sinh từ mặt trái của kinh tế thị trường và của toàn cầu hoá. Trong những năm gần đây, cùng với sự phát triển về kinh tế, đời sống vật chất của đa số nữ sinh viên đã khá hơn trước rất nhiều. Tuy nhiên, cùng với sự đầy đủ về vật chất, lối sống của nữ sinh viên đang có những biểu hiện đáng quan tâm. Các giá trị hiện đại có vẻ như đang lấn át các giá trị truyền thống; các phản giá trị cũng đang rất “nhanh chân” chiếm lĩnh những vị trí quan trọng nhất định, đặc biệt là những giá trị không phù hợp vẫn có được sự hưởng ứng cao. Từ quan niệm về cuộc sống, về tình bạn, tình yêu, hôn nhân, gia đình, sự nghiệp đến phong cách nói năng, trang phục đến cách sống, cách học, cách chơi... của một bộ phận nữ sinh viên hiện nay đang bị ảnh hưởng rất mạnh bởi lối sống thực dụng theo kiểu phương Tây cùng với mặt trái của kinh tế thị trường. Bên cạnh những nữ sinh viên có lối sống lành mạnh, học tập nghiêm túc, vẫn có không ít nữ sinh viên do đua đòi, buông thả mà học hành sa sút, có em còn bị sa vào các tệ nạn xã hội như cờ bạc, lô đề, mại dâm, trộm cắp... vi phạm pháp luật làm ảnh hưởng đến danh dự cá nhân và làm vẩn đục môi trường học đường. Thậm chí, có những sinh viên do nhận thức sai lầm dẫn đến bế tắc trong việc lựa chọn giá trị cuộc sống mà tìm đến cái chết rất thương tâm.

Lối sống văn hóa lành mạnh phải đảm bảo vừa giữ được những nét đẹp văn hoá truyền thống của dân tộc, vừa tiếp thu những yếu tố tinh hoa của nhân loại, đáp ứng được những đòi hỏi của thời kỳ CNH, HĐH trong xu thế hội nhập được cụ thể bằng những chuẩn mực đạo đức, lối sống cùng hệ giá trị chuẩn cần hướng tới đối với mỗi sinh viên. Trong những chuẩn mực đó, có những yếu tố kế thừa từ bản sắc văn hoá dân tộc, có những yếu tố là kết quả của sự tiếp thu tinh hoa văn hoá nhân loại để xây dựng con người Việt Nam, nền văn hoá Việt Nam “tiên tiến, đậm đà bản sắc dân tộc”. Nếu chúng ta làm tốt việc đó thì những biểu hiện thái quá, lệch chuẩn về đạo đức, lối sống tự nhiên sẽ bị lạc lõng, lập dị, bị dư luận chê cười, nhờ đó, mỗi sinh viên có thể tự điều chỉnh hành vi của mình trước hết là vì danh dự của chính bản thân họ và sau đó là vì tập thể. Qua đó, việc giáo dục giá trị cho nữ sinh viên sẽ đạt hiệu quả cao hơn.

3. KẾT LUẬN

Để việc giáo dục giá trị cho nữ sinh viên đạt hiệu quả cao, cần có sự phối hợp chặt chẽ và đồng bộ giữa chủ thể giáo dục là nhà trường, gia đình và xã hội với khách thể giáo dục chính là nữ sinh viên. Tuy nhiên, giáo dục ở nhà trường luôn giữ vai trò đặc biệt quan trọng. Giáo dục giá trị cho nữ sinh viên ở các trường đại học, cao đẳng ở Thanh Hóa cần thực hiện một số giải pháp chủ yếu như: (1) Giáo dục giá trị thông qua những chuyên đề riêng về giá trị, định hướng giá trị và giáo dục giá trị cho nữ sinh viên; (2) Nêu gương những người phụ Việt Nam nữ có tầm ảnh hưởng lớn trong lịch sử truyền thống và hiện đại; (3) Tổ chức các cuộc thi dành riêng cho nữ sinh viên; (4) Thành lập các câu lạc bộ cho nữ sinh viên; (5) Tăng cường hơn nữa vai trò của tổ chức Đoàn thanh niên và Hội sinh viên trong việc giáo dục giá trị cho nữ sinh viên; (6) Ban hành bộ tiêu chí về văn hóa học đường cho nữ sinh viên và xây dựng môi trường văn hóa học đường lành mạnh. Các giải pháp trên cần được thực hiện một cách đồng bộ, liên tục đồng thời kết hợp với giáo dục gia đình và xã hội cùng với quá trình tự giáo dục của nữ sinh viên mới có thể đạt hiệu quả cao.

TÀI LIỆU THAM KHẢO

- [1] David Devin (2018), *Phụ nữ lãnh đạo bằng yêu thương*, Nxb. Phụ nữ, Hà Nội.
- [2] Đỗ Thùy Dương, Irene Ohler (2017), *Con gái Bà Triệu thế kỷ 21*, Nxb. Phụ nữ, Hà Nội.
- [3] Đảng Cộng sản Việt Nam(2016), *Văn kiện Đại hội đại biểu toàn quốc lần thứ XII*, Nxb. Chính trị Quốc gia, Hà Nội.
- [4] Lois P.Frankel (2018), *Phụ nữ thông minh không ở góc văn phòng*, Nxb. Lao động, Hà Nội.
- [5] Phạm Minh Hạc, Thái Duy Tuyên (Đồng chủ biên) (2015), *Định hướng giá trị con người Việt Nam thời kỳ đổi mới và hội nhập*, Nxb. Chính trị Quốc gia, Hà Nội.
- [6] Hội Liên hiệp phụ nữ Việt Nam (2012), *Tài liệu tập huấn cho giảng viên cấp tỉnh về công tác tuyên truyền, giáo dục phẩm chất đạo đức phụ nữ Việt Nam thời kỳ đẩy mạnh công nghiệp hóa, hiện đại hóa đất nước*, Nxb. Phụ nữ, Hà Nội.
- [7] Hội Liên hiệp phụ nữ Việt Nam (2012), *Sổ tay tuyên truyền, giáo dục phẩm chất đạo đức phụ nữ Việt Nam thời kỳ đẩy mạnh công nghiệp hóa, hiện đại hóa đất nước (Giai đoạn 2010 - 2015)*, Nxb. Phụ nữ, Hà Nội (Dành cho tuyên truyền viên).
- [8] Hội Liên hiệp phụ nữ Việt Nam (2012), *Sự tham gia của phụ nữ trong vai trò lãnh đạo và quản lý ở Việt Nam*, Nxb. Phụ nữ, Hà Nội.
- [9] Phan Khôi (2017), *Vấn đề phụ nữ ở nước ta*, Nxb. Phụ nữ, Hà Nội.
- [10] Trần Ngọc Thêm (2016), *Hệ giá trị Việt Nam từ truyền thống đến hiện đại và con đường tới tương lai*, Nxb. Văn hóa - Văn nghệ, thành phố Hồ Chí Minh.

SOME MEASURES OF VALUES EDUCATION FOR FEMALE STUDENTS OF UNIVERSITIES AND COLLEGES IN THANH HOA TODAY

Mai Thi Quy, Nguyen Thi Huong

ABSTRACT

Based on the research and assessment of the status of valuable education for female students, the paper focuses on proposing some valuable educational measures for female students at universities and colleges in Thanh Hoa today. They are: (1) Educating them about values through specific courses of values, value orientation and value education for female students; (2) Exemplifying Vietnamese women who have had great influences in traditional and modern history; (3) Organizing contests exclusively for female students; (4) Establishing clubs for female students; (5) Further enhancing the role of Youth Union organization in value education for female students; (6) Issue a set of criteria of school culture for female students and building a healthy school culture environment.

Keywords: *Values, education values, female students.*

* Ngày nộp bài: 16/12/2019; Ngày gửi phản biện: 20/12/2019; Ngày duyệt đăng: 4/3/2020

* Bài báo này là kết quả nghiên cứu từ Đề tài khoa học cấp Bộ mã số B2018 - HDT - 11 của Trường Đại học Hồng Đức